

proposed in day-to-day activities prior the actual implementation. The proposed analysis can be improved in the future studies by complicating the initial hypothesis and developing the model with adding more business activities.

References:

1. aGPSS – Simulation made simple. URL: <http://agpss.com/>.
2. Dataset provided by pizzeria.
3. R. Anupindi, S. Chopra, S.D. Deshmukh, J. Van Mieghem, E. Zemel, Managing Business Process Flow: principle of operation management, Person education, 2012.
4. R. Born, I. Ståhl, Modelling Business Process with a General Purpose Simulation System, SSE 2013.

Мертенс О. В.
Професор кафедри фінансів, НаУКМА
Шевченко Д. І.
Аспірант кафедри фінансів, НаУКМА

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ M&A

Розвиток сегменту злиття і поглинання (M&A) є звичним та прийнятним серед компаній у геоeкономiці. В Україні зацікавленість до цього процесу почала виникати з 2006 року, коли були зняті законодавчі обмеження для міжнародних суб'єктів господарювання в цьому фінансовому секторі.

Однією з ключових особливостей українського сегменту такої економічної діяльності стало використання процедури Takeover, яка присутня в більш як 98% угод. Саме її недружній характер та відсутність транспарентних правил діяльності призвели до укорінення цього виду активності серед інвесторів.

Стосовно розвитку сегменту злиття і поглинання на початках свого існування в Україні, до 2008 року сумарна вартість цих процедур перебувала на рівні 14.9-15.5 мільярдів доларів США. Такий показник визначався світовими експертами як «динамічний розвиток» на теренах Східної Європи. Провідною галуззю в цій сфері був банківський сектор, який за рахунок розбудови вертикальних багатопрофільних компаній активно скуповував активи матеріального та нематеріального типів.

Однак майбутня світова криза, яка активно розпочалася у третьому кварталі того ж року, серйозно вплинула на потенційний розвиток – кількість та об'єм угод суттєво скоротилися (до 3.5 мільярдів доларів), а сегменти, в які було проінвестовано, почали видозмінюватися не лише за структурними, але й за галузевими ознаками.

Після спаду геоeкономiки, ключовим інтересом для інвесторів в українські галузі господарювання стали активи з «чистою» репутацією, які продукують стабільний грошовий потік, а також здатні до швидкого конвертування та продажу. Відсутність підозрілих та токсичних цінних паперів, облігацій і позик дозволяли продовжити активну діяльність зі злиття і поглинання.

Якщо до початку вищевказаних подій, основним гравцем ринку цієї діяльності були міжнародні компанії (до 72% від загальної кількості угод), то вже у 2011 році відбулося зростання та пошвавлення до позначки у 7.7 мільярдів. Головною причиною слід визнати роботу українських фінансово-промислових груп (більше 50% від всього числа актів злиття і поглинання).

Головними причинами спеціалісти називають консолідацію компаній спеціалізованих профілів (гірничо-рудна справа, нафтогазовий сектор, АПК), зростання кількості «війн» корпоративного характеру, більш успішна конкуренція фінансово-промислових груп як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Переважним успіхом користувалося використання такого алгоритму: укладається угода про злиття і поглинання між двома підприємствами, які могли прямо чи опосередковано належати одному бенефіціару, а для зменшення чи уникнення оподаткування реальна вартість суттєво знижувалася.

Протягом 2011 року в Україні сума М&А угод складала 3.07 мільярди доларів, тоді як середня вартість бізнес-активів зменшилася утричі – з 280 до 83 мільйонів доларів. Аудитори відзначають головну проблему – це неспівмірність заявленої та фактичної вартості власності в угодах.

Ще однією особливістю посткризового періоду є система залучення капіталовкладень. Якщо раніше найчастішим сценарієм був процес купівлі компанії з її активами, то у період з 2011-2012 років майже дві третини угод були спрямовані на частковий продаж власності, а третина – на повну зміну власника. Це свідчить, що інвестори розглядають можливість здобуття нематеріальних активів. Головною причиною таких різких змін є високий відсоток застарілості та зношення матеріальних ресурсів, їхнє серйозне фізичне та моральне відставання від сучасних новинок.

Останнім важливим критерієм М&А до 2013 року є зміна сфер інтересів. У період 2006-2008 років ключову роль відігравали різні галузі. У 2006 році провідними були банківський та страховий сектори, а наступного року – видобувна царина, нерухоме майно та будівельний профіль, промислово-харчовий сектор. Надалі сегментування стало більш строкатим: найбільшу долю ринку залишив за собою промисловий комплекс, далі – агропромислова сфера, будівництво, фінанси. У період з 2010 по 2012 роки конкуренцію цих царинам почали складати енергетика, металургія та нафтогазовий ринки.

Наразі варто відзначити кілька поточних тенденцій, які домінують в системі угод М&А та потребують більш ретельного наукового та спеціалізованого дослідження. Адже процес злиття і поглинання компаній в Україні перебуває на стадії формування, зазнає змін від локальних та міжнародних гравців і вимагає як економічної, так і політичної стабільності держави.

Першою тенденцією є запит на зрозумілу систему проведення процедури М&А, затверджену в законодавчому порядку. Відсутність чітко встановлених правил, план та умови проведення, терміни та врахування ризиків сприятимуть зростанню кількості таких угод не лише у провідних галузях, (енергетичний та металургійний комплекси, АПК, промислово-харчовий комплекс), але й для

вразливих царин економічної діяльності. Розробка і створення законодавчої бази допоможе внормувати алгоритм здійснення M&A за зразком таких країн, як Німеччина, Франція та США.

Друга тенденція полягає в запобіганні зростання монополій у цілих галузях економіки України. Процес злиття та поглинання компаній вже призвів до одноосібного стану певних секторів (енергетика, металургія, нафтогазовидобування тощо). Впроваджена легальна процедура розриву неприродних монополій, контроль за діяльністю крупних конгломератів та консорціумів допоможуть не тільки запобігти появі монополій, але й покращать загальний інвестиційний клімат.

Третя тенденція – це розробка науково-обґрунтованих систем для аналізу та оцінки ризиків при здійсненні угод M&A. Це зменшить втрати активів, допоможе якісно покращити цей сектор економічної діяльності, поживає попит та збільшить інтерес іноземних інвесторів до входження на український ринок.

Однак зауважимо, що успіхом у цій царині слід вважати врахування всіх трьох тенденцій, реалізація яких виведе процедуру злиття та поглинання в Україні на якісно новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Горюхов Д.А. Развитие рынка M&A в Украине // Финансово-кредитная деятельность: проблемы теории та практики - 2013. - Vol. 1, No.14
2. Эффективные слияния и поглощения – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.e-executive.ru/knowledge/announcement/338280/>
3. Уманців Ю. Активізація процесів злиття та поглинання як чинник глобалізації світової економіки / Ю. Уманців // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – No 2. – С. 129-131.

Nazarenko V.
Master Student, NaUKMA
Jefferson K.
Master Student, UiB

RESILIENCE OF FARMER'S LIVELIHOOD IN AUSTRALIA

The first major problem of the food system in Australia is its distance from people through industrialization. Thus, healthy and nutritious food is not available to all citizens, leading to a decline in social cohesion, economic prospects, and well-being of the people involved. In addition, the decline is exacerbated by the lack of resilience and sustainability of food system – the second major problem. Among the factors that reduce the resilience of farmer's livelihood – drought, floods, fires, climate pollution, Covid-19 and others. The results of reduced resilience can be seen in the following outcomes.